

Miroslav Orel

**A co řeknete teď,
doktore?**

portál

Miroslav Orel

A co řeknete teď, doktore?

Lektoroval: Prof. Mgr. et Mgr. et Ing. Peter Tavel, Ph.D.

© Miroslav Orel, 2017

© Portál, s. r. o., Praha 2017

ISBN 978-80-262-1282-9

Obsah

Předmluva autora	9
Místo úvodu	11
KAPITOLA PRVNÍ:	
Když prožítá hrůza zapustí kořeny – o posttraumatické stresové poruše	15
KAPITOLA DRUHÁ:	
Přišlo to tak náhle – o mozkových mrtvicích a cévně podmíněných demencích	24
KAPITOLA TŘETÍ:	
Já přece vím, jak to je – o poruchách s bludy	54
KAPITOLA ČTVRTÁ:	
Nutkání silnější než vůle – o nutkavých a impulzivních poruchách	66
KAPITOLA PÁTÁ:	
Do hlubiny duše a zpět – o vědomí a nevědomí	77
KAPITOLA ŠESTÁ:	
Skrytá síla duše – o hypnóze	98
KAPITOLA SEDMÁ:	
Ale tohle já nechci – o touze po smrti a (ne)přijetí sexuální orientace	108
KAPITOLA OSMÁ:	
Vetřelec v hlavě – o nádorech v mozku	136

KAPITOLA DEVÁTÁ:

Kruhy se uzavírají	163
Zdroje a literatura k dalšímu studiu	167

*Psáno s poděkováním těm,
které mi bylo dáno v mém životě potkat.
Psáno s vděčností za příležitosti a dary,
které mi byly (ne)naděleny.*

*Děkuji všem, kteří se podíleli na cestě knihy
až na pulty knihkupectví a ke čtenářům.*

M. O.

Fata viam invenient.

Osud si cestu najde.

(Vergilius)

Upozornění:

Všechna jména, všechny okolnosti a kontexty příběhů byly důsledně změněny. Jakákoli podobnost se skutečnými lidmi je tedy čistě náhodná.

Jednotlivé příběhy jsou koncipovány tak, aby umožnily čtenáři udělat si co nejjasnější obrázek o podobě určité konkrétní duševní nemoci nebo stavu. Ilustrativní vykreslení příznaků je inspirováno reálnými osobami a skutečnou podobou příznaků jejich duševních poruch. V jednotlivých konkrétních případech v praxi však nemusí být příznaky vždy tak jasně a plně vyjádřeny nebo se mohou lišit. Cílem je v krátkosti ukázat dané potíže co nejjasněji a nejpřesněji. Vykreslená podoba tedy odráží skutečnost a je možná. Zároveň se ale může vyskytovat i v jiných odstínech a variantách.

Předmluva autora

Kniha, kterou jste právě začali číst, patří do kategorie populárně-naučných. Byla napsána s cílem seznámit co nejširší okruh čtenářů s nepochybně zajímavým tématem duševních stavů a chorob, jejich léčením a přístupy k nim. Dotýká se tak zdraví a nemoci lidské duše, která je nedílnou součástí lidského bytí každého člověka.

Obsah a styl volně navazují na knihu *Na Freuda já nemám čas, doktore*, rozšiřují ji a přinášejí nová témata. Obě knihy však můžete číst i bez návaznosti – jsou samostatné. Společná zůstává snaha o spojení beletristického a naučného stylu psaní do populárně-naučné formy tak, aby jednotlivé příběhy co nejlépe ilustrovaly všechny popisované duševní stavy a nemoci. Společná zůstává styčná postava doktora Portsteina – psychiatra a psychoterapeuta, který příběhy provází a spojuje. Všechny příběhy jsou ze současnosti, pouze jeden (v páté kapitole) je zasazen do Vídně roku 1937, aby uvedl některé historické souvislosti, které mají přímý vztah k tématu (a zdálo se vhodné je uvést). Hlavním záměrem většiny představených příběhů je, aby si čtenář na konkrétním příkladu udělal obrázek, jak může daný stav nebo nemoc vypadat. Příklady jsou vždy velmi dobrou možností, jak si lze představit, přiblížit, pochopit nebo zapamatovat všechno možné.

V této souvislosti chci vzpomenout na svoji skvělou učitelku češtiny na základní škole (paní M. A.) a její poznámku, kterou jsem musel vlastnoručně zapsat do žákovské knížky a nechat ji podepsat od rodičů (což jsem v tom věku vnímal nesmírně potupně): „Musím se doučit poučky a příklady!“ Paní učitelka mě tehdy nepotěšila a rozladila (a nutno přiznat, že jsem ji tenkrát dílem i nenáviděl paličatou dětskou nenávistí, která však nemá dlouhého trvání). Dnes na ni a na její slova: „Já mám ráda příklady! Bez příkladů jsou všechny poučky mrtvé,“ vzpomínám s vděčnos-

tí a Láskou. (A nutno poznamenat, že si ony poučky a příklady, které se týkaly psaní velkých písmen v několikaslavných vlastních názvech, pamatuji dodnes...)

Naše životy mnohdy ovlivňují právě takové okamžiky, které mají trpkou příchut', když je zažíváme, a až teprve časem okusíme jejich přínos a skutečnou hodnotu. Možná, že by paní učitelka měla radost – k příkladům se vracím stále. Snad si je oblíbí i naši čtenáři a obohatí je. Pro zvýšení výtěžnosti přidáváme také ukázky výsledků soudobého medicínského vyšetření s popisem.

Mým přáním je, aby tato útlá kniha zaujala všechny zájemce o problematiku duševních nemocí, psychiatrii, psychologii, psychoterapii a medicínu jako takovou. Pro některé může být uvedením do tématu (které povede ke studiu dalších zdrojů), pro jiné možná rozptýlením, inspirací či zamyšlením. A možná taky ne... Kéž v každém případě kniha přinese alespoň díl obohacení. Kéž příliš nepobouří svou lidskou nedokonalostí a aspoň trochu přispěje k rozšíření našich zorných polí – vždyť za každým obzorem, který vidíme, je další a za ním další a další... Dosud jsme zdaleka nenahlédli na hranice světa, jehož jsme součástí. A sama lidská duše (stejně jako vesmír a jeho podstata) je mnohem širší, hlubší a rozsáhlejší, než si vůbec dovedeme představit. Pokud si tuto skutečnost uvědomíme a přijmeme ji, dost možná pocítíme také pokoru, toleranci a přijetí...

Vydejte se tedy s námi na cestu za poznáním lidské duše ve zdraví a nemoci ve formě, stylu a rozsahu, který vám naše kniha nabízí.

V Olomouci dne 10. 5. 2017

S úctou a pokorou
Miroslav Orel

Místo úvodu

* * *

Mohutné vysoké dveře se před námi otevřely. Chodba, do které jsme jimi vešli, se zdála nekonečná. Nekonečná byla i řada dalších dveří, které chodbu lemovaly. Neviděl jsem žádná okna, přesto však celý prostor působil, jako by byl ozářený světlem.

Udělal jsem dva tři kroky a zastavil se před prvními ze dveří. Ohlédl jsem se za svým průvodcem. Chtěl jsem od něj svolení? Povzbuzení? Souhlas?

„Je jen na tobě, které dveře otevřeš. Z těch, které máš před sebou.“

„Ale co když bude moje volba špatná?“ zeptal jsem se.

„Nejsou špatné volby,“ zaznělo ve stejném okamžiku.

„Nejsou špatné volby...“ zopakoval jsem a můj průvodce pokýval hlavou a usmál se.

„A přesto. Některé volby přece mohou být lepší než jiné?“ pronesl jsem a chytl za kliku.

Dveře se nepohnuly.

„Jsou zamčené?“ zeptal jsem se.

„To volba tvého srdce dveře zamyká a odmyká. Můžeš vstoupit, do kterých dveří budeš chtít. A i když se domníváš, že ještě nevíš, už dávno ses rozhodl... už na počátku.“

Zaváhal jsem. Znejistěl. Rozhlédl jsem se po nekonečné řadě možností.

„A pokud vejdu, mohu se vrátit?“

Můj průvodce se usmál. Laskavým úsměvem, jakým se otec dívá na první krůčky svého syna. Jakým matka odmění první taneček své dcery.

Některé otázky je možná zbytečné pokládat.

Popošel jsem dál a zase se zastavil.

„Někteří se neodvážejí žádné dveře otevřít,“ řekl klidně, jako by jen oznamoval samozřejmou věc, „jiní v zoufalé snaze otvírají jedny po druhých ze strachu, aby cosi nepropásli... Další vejdou, ale jako

by nevešli, protože hned vzápětí myslí na jiné volby. A jsou tací, kteří opravdu vejdou. A jsou.“

„Mám pocit, jako bych tady už někdy byl,“ napadlo mě a můj průvodce se opět usmál.

„Nic není nové... Všechno, co je, tady už bylo... A jako každý, i ty budeš opakovat své volby, dokud se nenaučíš.“

„Čemu se mám naučit?“

„I to je tvoje volba... Stejně jako to, kolik ze sebe vložíš...“

„Na to nezapomeň,“ dodal po malé odmlce, „získáš jen tolik, kolik sám vložíš... Všechno v životě je jako vlny. A každé jedno srdce vysílá své vlastní vlny. Víš, jaké vysílá to tvé?“

Celé to představení, jehož jsem byl součástí, bylo čím dál podivnější. Jako by vše bylo pro mne každým okamžikem jasnější a zároveň zmatenější.

„Kdo vlastně jsi?“ zeptal jsem se přímo a podíval se na něj.

Ty vrásky kolem očí, vysoké čelo, bílé vlasy a vousy, jako by mi byly povědomé a neznámé zároveň. Tiše se usmál a lehce naklonil hlavu. I toto gesto se mi zdálo povědomé. Neznal jsem ho a znal současně. Vnímал jsem od něj jen bezmezný přijetí, cítil jsem oporu a klid. Díval jsem se na něho. Svými šedomodrýma očima jsem hleděl do jeho šedomodrých očí. Opětoval jsem jeho laskavý úsměv a lehce jsem naklonil hlavu. A najednou mi to vše došlo...

Kývl hlavou na znamení souladu a já zmáčkl kliku.

Mohutné vysoké dveře se před námi otevřely. Chodba, do které jsme jimi vešli, se zdála nekonečná. Nekonečná byla i řada dalších dveří, které chodbu lemovaly. Neviděl jsem žádná okna, přesto však celý prostor působil, jako by byl ozářený světlem...

„Dobré ráno,“ řekla něžně a políbila ho na tvář, „chtěl jsi vzbudit, tak ne aby ses zlobil!“

Měl otevřené oči. Díval se na ni. A přesto jako by stále spal.

„Haló, vstáváme?“ stiskla mu ruku a vstala od jeho lůžka, aby rozhrnula záclonu a otevřela okno.

„Já ti dnes měl zvláštní sen,“ pronesl a vracel se v mysli k prosvětlené chodbě plné dveří, podivnému průvodci a jejich rozhovoru, aby je co nejpřesněji zachytil, než se rozplynou.

Ten den měl doktor Portstein volno, takže nešel na kliniku. Nemohl se zbavit myšlenek na svůj sen. Na krátký ranní rozhovor o něm. Tento sen v něm vyvolával spoustu pocitů.

„Sny jsou jako alegorická skládanka,“ říkával svým studentům, „musíte v nich hledat. Nikdy nenabízí jen jedno sdělení a nikdy vás nezklamou. Jsou vždycky tak plné! Vyplatí se vám jim naslouchat a být s nimi...“

Nejsou špatné volby...

To volba tvého srdce dveře zamyká a odmyká...

I ty budeš opakovat své volby...

I když se domníváš, že ještě nevíš, už dávno ses rozhodl...

Získáš jen tolik, kolik sám vložíš...

Každé srdce vysílá své vlastní vlny...

Víš, jaké vysílá to tvé?

A když si večer sedl se svou ženou k večeři, zapálil všechny svíčky na jejich sedmiramenném svícnu a nalil oběma víno do vysokých pohárů.

„Začnu asi psát další knihu,“ řekl jí a podíval se na ni skrz sklo své číše.

„Asi?“ usmála se na něho a zvedla jedno obočí do klenutého oblouku.

Měl rád tenhle její zvyk.

„Miluju tě.“

„A já miluju tebe,“ odpověděla, obešla stůl a sedla si mu na klín, „uneseš mě ještě?“

Přitulil se k ní a vnímal její teplo, vůni její kůže a kouzlo té chvíle vzájemnosti.

„Tys to věděla, že?“

„I když říkáš, že ještě nevíš, už dávno ses rozhodl... a já tě přece znám.“

„Jako nikdo,“ políbil ji na tvář, „jsi pro mě největší dar, který jsem kdy dostal.“

* * *